

MEZŐ PÉTER

PÁTER BULÁNYI...

A teljes pacifizmust hirdető pap, akit az egyház eretnekséggel vádolt.

Bulányi György kalandos élete végigvezetett a 20. század vészterhes évtizedein, elsősorban a kommunista diktatúra fenyegető elnyomásával, később pedig az egyház korabeli vezetőivel találta szembe magát. A szervezésében létrejött Bokor- mozgalom a diktatúra évtizedeiben a katolikus ellenállás szimbóluma lett egész Európában, ezzel pedig a pártállam folyamatos, megfélemlítésére és elnyomására tett kísérleteit kellett elszenvednie.

Bulányi György 1919-ben született piarista szerzetes, tanár, aki 1945-ben közvetlenül a második világháborút követően kezdett kiscsoportos hitközösséget szervezni.

Elmondása szerint a világégést követő diktatúrában egyértelművé vált, hogy az egyház szervezésében már nem lesz lehetséges a tisztességes vallásgyakorlás, így szükségessé vált helyi szinten a kiscsoportos keretek kiépítése.

Bulányi atya a kommunista diktatúra által tönkretenni akart katolikus hitélet megtartásának szándékával hívta életre a Bokor mozgalmat, és egy olyan egyház megvalósulását tűzte célul maga elé, mely alulról szerveződő bázisközösségekből áll.

Tanai hatására közösségének tagjai rendre megtagadták a katonai szolgálatot Magyarországon, tovább erősítve a kommunista vezetés ellenszenvét a piarista pap személyével szemben. A Bokor bázisközösség tagjai az egyházak működését felügyelő állami hatóság, az Állami Egyházügyi Hivatal többszöri felszólítása ellenére sem hagytak fel a katonai szolgálat megtagadásával, mindezek következtében az atyát a rendszer ellenségének nyilvánították.

1952-ben a legkeményebb Rákosi-rendszer idején letartóztatták. Egy korábbi interjúbán így emlékszik vissza elfogása utáni kocsútra:

Csak azért imádkoztam, hogy a Széchenyi utcán ne jobbra forduljunk, mert az a Gulagot jelenti, hanem balra, amelyik az áldott honi földet jelentette.

Végül nem a gulágra, hanem fogházba került, később pedig a bíróság életfogytiglani börtönre ítélte őt. 1956-ban kiszabadult, azonban 1958-ban ismét elfogták.

1960-ban nyerte el szabadságát végleg, azonban papi hivatását nem gyakorolhatta tovább.

Sokáig szállítómunkásként dolgozott, majd a 60-as évek végén ismét lendületet vett közösségszervező munkája, ennek eredményeképp pedig létrejött az azóta már Bokor néven elhíresült kisközösségi mozgalom.

Mindez végül oda vezetett, hogy a magyarországi egyházi vezetőkre gyakorolt állami nyomás következtében a püspöki kar 1982-ben elítélte az atya tanait, eltiltotta őt a nyilvános misézéstől. Tanításait a Hittani Kongregációhoz terjesztette fel, aminek vezetője Ratzinger bíboros (később XVI. Benedek pápa) végül 1986-ban tanaival kapcsolatban kifejtette, hogy: „téves, veszélyes és félreérthető”. Bulányi György később egy interjúbán így emlékezett vissza az esetre:

Az volt a baj, hogy teológiai írásaim arról beszéltek, hogy Jézus nem ismeri a verekedést, az erőszakot, a másik pedig abbéli véleményem, miszerint nem azokat a szerencsétleneket kell a püspököknek pappá szentelni, akik tizennégy féleven keresztül tanulják a katolikus egyház teológiáját, hanem azokat, akik tudnak kisközösséget gyűjteni.

A piarista atyát lelkiismerete vezérelte egész életében, és bár az egyház a rendszerváltozás után rehabilitálta, élete végéig kénytelen volt „nemkívánatos személy” maradni a katolikus vezetés szemében. Élete során végig a szeretet fontosságát hirdette, így képes volt hitelt érdemlően képviselni a krisztusi tanítást: szeresd ellenségedet is. Ezt az alapszabályt közösségének tagjai is tartották, tagjai a Kádár-rendszer alatt inkább leültek három évet börtönben, semhogy sorkatonák legyenek.

Vatikán próbálta az eretnekséggel vádolt piarista pátert segíteni valamelyest a maga módján: Ratzinger bíboros összeállított egy 12 pontos dokumentumot, melynek aláírása esetén mentesül a vádak alól. Bulányi még akkor, 1985-ben aláírta ugyan ezt a 12 pontot, ám csak egy tizenharmadik, szintén a zsinati dokumentumokból származó szövegrésszel megtoldva, amely szerint az ember „csak a lelkiismeretének tartozik engedelmességgel”. E tizenharmadik pont azonban Ratzinger szerint „viszonylagossá” tette az állásfoglalást.

A kompromisszum több mint egy évtizeddel később, 1997-ben született meg: Bulányi kiegészítése bekerült a dokumentum szövegébe, így már aláírta azt.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar majd fél évvel később, 1997. szeptember 10-én tájékoztatta a nyilvánosságot Bulányi György rehabilitálásáról. A római katolikus egyház történetében nemigen volt arra példa, hogy még életükben „rehabilitáltak” korábban eretneknek nevezett személyeket.

Sajnálatos módon Bulányi György 2010. június 6-án bekövetkezett haláláig kénytelen volt élete végéig az egyház periferiáján ténykedni, annak ellenére, hogy az ellene megfogalmazott vádakat végül ejtették.

Ha volt rendszerváltás, akkor annak odaillő mozzanata volt az a semmi, ami velem történt. Ugyanúgy nem tehetek semmit a templomokon belül, mint kilencvenhét előtt.

Születésének századik évfordulóján január 5-én rendezett emléknapon tekintettek vissza mozgalmas életére és a jelenkor számára is példaértékű, nagyhatású munkásságra. Kezdetben előadások hangoztak el, utána sor került egy emléktábla avatására is, délután pedig képes mozaikok vetítése kezdődött meg a Bokor életéből.

(FORRÁS: Ökotáj 41-42. sz.)

NÁDASPÉTER ISTVÁN

„ISTEN ANYAI ARCA”

Néhány egyszerű gondolat Cselényi István Gábor könyve és előadása nyomán

E fölvetés sokunkat meglephet. Vallási gondolkozásunk megrögzötten férfi alapállású. Így hát nehéz a Teremtő anyai arcát fölfogni. Hát még többet: lét-teljességéből a számunkra eleget és helyeset. Különösen a magyaron kívüli észjárással. (Erről majd alább.) Amikor létrehozott minket nagy-nagy szabadságunkkal, csak egyet kötött a lelkünkre: nehogy már mi döntsük el, hogy mi a jó és mi a rossz! Nem fogadtuk meg – ki is kerültünk a Paradicsom kényelmes biztonságából. Hanem a Teremtő hallatlanul tiszteletben tartja önállóságunkat (szabad akaratunkat). „Minden szabad – de nem minden használ” (1Kor 10,23). Ez utóbbiért jó szüntelen kapcsolatban állani Vele. Vigyázva, nehogy a magunk választ adjuk kérdéseinkre, ha eligazítást várunk! Mint akkor, az ősi kegyelmi állapotban is elvétettük... Mert azt is tudnunk kell, hogy nem veszi le szabadságunk büszke felelősségét azzal, hogy marionett bábként mozgatna minket. Ezért mondja Gisbert Greshake, hogy nem követelhetünk Tőle magunknak választ. Hiszen már minden lényegesben eligazított minket. Sugalmazott szavával, meg köztünk emberéltet élt Szavával (Logosz) és példájával. Ám kérhetünk. Kitartón, alázattal, hittel, bizalommal (pl. Jakab 1,5-6). Önállón is keresnünk és követnünk kell a jót a kezdettől belénk oltott jóra hajlamunkkal. Melyet aztán az *üzlet üzhet* ki

